

УДК 346.1:341.1

**ЗАКОНОДАВЧА СКЛАДОВА
ПРОБЛЕМИ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ
(ОКРЕМІ АСПЕКТИ)**

Оксана ВІННИК

доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, головний науковий співробітник

Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України (Київ)

<https://orcid.org/0000-0002-9397-5127>

З огляду на євроінтеграційні процеси проблема адаптації українського законодавства до права ЄС залишається вельми актуальною у зв'язку з необхідністю виконання Україною всіх вимог до її майбутнього членства в Євросоюзі. Разом з тим, прийнята понад 20 років тому Загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу втратила свою силу, а також актуальність з огляду на низку обставин: зміну пріоритетів правового регулювання в ЄС та Україні з огляду на цифровізаційні процеси, необхідність посилення національної безпеки у зв'язку повномасштабною російською агресією в Україні та новими військовими конфліктами у світі, необхідність забезпечення ефективності інвестування в пріоритетні для суспільства інвестиційно-інноваційні проекти. Так, процеси цифровізації актуалізували низку проблем, серед яких закріплення на рівні закону (краще – Конституції) цифрових прав та цифрових обов'язків громадян, захист економічної конкуренції від зловживань, пов'язаних з використанням цифрових ресурсів (цифрових платформ, зокрема). Потреба в посиленні національної безпеки, включно з економічною, і, відповідно, в залученні

UDC 346.1:341.1

**SEPARATE PROBLEMS OF
IMPROVING THE LEGAL SUPPORT
OF STATE-PRIVATE (PUBLIC-
PRIVATE) PARTNERSHIP
RELATIONS**

Vinnyk, Oksana M.

Doctor of Law Sciences, Professor,
Corresponding Member of the NALS of
Ukraine, Chief Researcher

Academician F.H. Burchak Scientific Research
Institute of Private Law and Entrepreneurship
of the NALS of Ukraine (Kyiv)

In view of the European integration process, the problem of adapting Ukrainian legislation to EU law remains very relevant due to the need for Ukraine to fulfill all requirements for its future membership in the European Union. At the same time, the National Program for the Adaptation of the Legislation of Ukraine to the Legislation of the European Union, adopted more than 20 years ago, has lost its force and relevance due to a number of circumstances: the change in priorities of legal regulation in the EU and Ukraine due to digitalization processes, the need to strengthen national security in connection with full-scale Russian aggression in Ukraine and new military conflicts in the world, the need to ensure the effectiveness of investing in investment and innovation projects that are priority for society. Thus, digitalization processes have actualized a number of problems, including enshrining digital rights and digital responsibilities of citizens at the level of the law (better – the Constitution), protecting economic competition from abuses associated with the use of digital resources (digital platforms, in particular). The need to strengthen national security, including economic security, and, accordingly, to attract significant investments led to the search for the most effective economic and

значних за розмірами інвестицій зумовили пошук найбільш ефективних економіко-правових механізмів співпраці держави/держав і бізнесу. Використання досвіду ЄС щодо інституційного державно-приватного партнерства за участі кількох дружніх держав відповідно до Регламенту ЄС 2021/2085 від 19 листопада 2021 спроможний допомогти Україні у справі повоєнної відбудови. Для цього необхідно внести відповідні зміни в чинне законодавство, зокрема Закон України «Про державно-приватне партнерство», а також врахувати згадані дві складові при розробці в Україні нової Національної програми (концепції) імплементації законодавства Європейського Союзу у вітчизняну систему законодавства.

Ключові слова: Євроінтеграція; адаптація; право ЄС; вдосконалення українського законодавства; проблеми цифровізації; ефективність інвестування

legal mechanisms for cooperation between the state/states and business. Using the EU's experience according institutional public-private partnership with the participation of several friendly states in accordance with EU Regulation 2021/2085 of November 19, 2021 can help Ukraine in post-war reconstruction. For this, it is necessary to make appropriate changes to the current legislation, in particular the Law of Ukraine "On Public-Private Partnership", as well as to take into account the mentioned two components when developing in Ukraine a new National Program (concept) of implementing the legislation of the European Union into the domestic legal system.

Keywords: European integration; adaptation; EU law; improvement of Ukrainian legislation; digitalization problems; investment efficiency

Вступ. Проблема Євроінтеграції і, відповідно, адаптації українського законодавства до права ЄС, залишається вельми актуальною з огляду на необхідність виконання Україною всіх вимог до її майбутнього членства в ЄС. Відповідно, Національна програма (концепція) імплементації законодавства Європейського Союзу у правову систему України на найближчий період має відповідати поточному стану законодавства та інших правових актів ЄС, ступеню врахування їх положень в законодавстві України, актуальним для України напрямкам вдосконалення нормативно-правового регулювання з огляду на зміни в законодавстві ЄС та поточній ситуації в Україні і світі.

Протягом останніх років відбулися значні події, що позначилися на законодавстві та інших правових документах ЄС, серед яких цифровізація основних сфер суспільного буття [1; 2], включно з економічною, необхідність посилення національної безпеки [3] з огляду на повномасштабну російську агресію проти України та критичну потребу допомоги Україні у відсічі російському агресорові, а також гостру потребу в залученні інвестицій для реалізації стратегічних інвестиційно-інноваційних проєктів.

Прийнята ще 2002 р. Концепція Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу [4] втратила свою актуальність і силу, що спонукало розробку на урядовому рівні нових завдань щодо вирішення зазначених проблем [5] та пошук пов'язаних з цим пропозицій.

Проблемі адаптації законодавства України до права ЄС приділяло увагу чимало дослідників [6; 7; 8; 9; 10; 11; 12 та ін.], проте зміна обставин (в т.ч. вищезазначених), перманентний процес вдосконалення права ЄС зумовлюють необхідність нових досліджень.

Оскільки зазначена проблематика охоплює великий спектр правових актів та документів, в цій статті увага буде зосереджена двом аспектам: цифровізації та найефективнішим правовим механізмам залучення інвестицій в Україну.

Виклад основного матеріалу. З питань цифровізації, в ЄС прийнято низку необхідних для забезпечення цього процесу актів [1], а також було розроблено Цифрову стратегію ЄС [2], що передбачає: забезпечення використання цифрових технологій для людей з метою покращити

їхні цифрові навички, захистити від кіберзагроз, спрямувати розвиток штучного інтелекту таким чином, щоб забезпечити повагу прав людей і заслужити їх довіру, сформувати справедливу та конкурентоспроможну цифрову економіку, а відтак – сформувати відкрите, демократичне та стійке суспільство. Попри прийняття в Україні низки законів, що значною мірою враховують відповідні акти ЄС і забезпечують вирішення низки проблем з цифровізацією («Про електронні довірчі послуги» від 5 жовтня 2017 р. [13]; «Про електронну комерцію» від 03.09.2015 р. [14], «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» від 5 жовтня 2017 року [15], «Про електронні комунікації» від 16.12.2020 р. [16], «Про віртуальні активи» від 17 лютого 2022 р. [17], «Про хмарні послуги» від 17 лютого 2022 р. [18], «Про стимулювання розвитку цифрової економіки» від 15.07.2021 р. [19], «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку» від 16 грудня 2021 року [20]; «Про Національну програму інформатизації» від 01.12.2022 р. [21]; «Про цифровий контент та цифрові послуги» від 10.08.2023 р. [22]; «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення та цифровізації процедури оцінки впливу на довкілля» від 13.07.2023 р. [23]; «Про ратифікацію Угоди між Україною та Європейським Союзом про участь України у програмі Європейського Союзу "Цифрова Європа" (2021-2027)» від 23.02.2023 р. [24] та ін.), неврегульованими з урахуванням досвіду ЄС залишається низка відносин, в тому числі щодо забезпечення справедливої конкуренції на товарних ринках, що зазнали цифровізації. Відповідно, не враховано такі документи ЄС, як Акт про цифрові ринки/Digital Markets Act (DMA) [25] (цей акт спрямований на покращення конкуренції в цифровій індустрії, посилення захисту основних прав споживачів, а в цілому – на зменшення негативного впливу монополізму глобальних корпорацій в Інтернеті), а також Акт про цифрові послуги (Digital Services Act/DSA) [26] (спрямований на забезпечення конкурентоспроможності компаній будь-якого розміру на онлайн-платформах і прозорості на цих платформах, а в цілому – має на меті захистити права кінцевих користувачів). Однак українське антимонопольно-конкурентне законодавство не зазнало (за окремими винятками [16, Розділ XII. Аналіз ринків електронних комунікацій]) адекватних змін, зумовлених новими умовами конкуренції на цифровізованих ринках. Відтак, потребує вирішення проблема змін умов конкуренції в умовах цифровізації з урахуванням положень зазначених актів ЄС (DMA і DSA).

На необхідності розвитку в умовах цифровізації міцної економіки, а також захисту прав та свобод громадян наголошує інший правовий документ ЄС – Нова цифрова адженда на 2019-2024 р.р. [27]. Серед таких прав та свобод в нинішню цифрову епоху відіграють цифрові права та цифрові обов'язки. В січні 2022 р. Комісією ЄС була запропонована Європейська декларація цифрових прав і принципів цифрової трансформації, орієнтованої на людину [28], що є свідченням важливості закріплення таких прав на правовому рівні.

Проте в Конституції України цифрові права, як і цифрові обов'язки, не закріплено, що створює проблеми з їх застосуванням, оскільки в низці актів законодавства вищої юридичної сили (Кодексі цивільного захисту України від 2 жовтня 2012 р. [29], законах України «Про правовий режим надзвичайного стану» від 16 березня 2000 р. [30], «Про правовий режим воєнного стану» від 12 травня 2015 р. [31], «Про основні засади забезпечення кібербезпеки» від 5 жовтня 2017 р.) [15] містяться положення про захист конституційних прав та свобод громадян, а також можливості та умови їх обмеження в екстремальних ситуаціях/умовах, в тому числі в актуальних нині умовах воєнного стану. У зв'язку з цим доцільно закріпити в Конституції України цифрові права та цифрові обов'язки громадян, в тому числі обов'язок утримуватися від зловживання цифровими правами, що є особливо небезпечним в умовах війни. Законодавець зреагував на такі зловживання, прийнявши спеціальний акт - Закон від 24 березня 2022 р. «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо забезпечення протидії несанкціонованому поширенню інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчиненому в умовах воєнного чи надзвичайного стану» [32]. Разом з

тим, цього замало: Основний Закон країни має закріплювати ключові цифрові права та цифрові обов'язки громадян, щоб забезпечити врахування їх специфіки при реалізації та в процесі захисту, а також забезпечити закріплення в інших актах законодавства (кодексах, законах) особливості реалізації цифрових прав та цифрових обов'язків в певних сферах суспільного життя (економіці, охороні здоров'я, екології тощо).

Друга актуальна для України проблема – забезпечення інвестування повоєнної відбудови всіх сфер суспільного життя, включно з економічною.

Проблема інвестування в стратегічно важливі для України проекти повоєнної відбудови стоїть дуже гостро через:

- брак власних ресурсів з огляду на втрати з вини агресора значної частини економічного та робочого потенціалу України (виїзд за кордон в пошуку безпеки);
- необхідність колосальних коштів на відбудову стратегічної інфраструктури у зв'язку з постійними ворожими обстрілами, на допомогу потерпілими від агресора (втрата житла, бізнесу, шкода здоров'ю), на розмінування та екологічне відновлення забруднених через війну територій;
- витрати на забезпечення ВСУ, виробництво зброї тощо;
- обмеженість можливості зарубіжних донорів в допомозі Україні з огляду на економічні та політичні обставини, в тому числі і через необхідність допомоги Ізраїлю, що зазнав атак з боку терористів ХАМАСу і перебуває в стані війни.

Напередодні повномасштабної російської агресії проти України в 2021 р. було прийнято Закон «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні» [33], який створив сприятливі можливості для залучення приватних інвестицій (передбачив (а) можливість отримати державну підтримку до 30% від капітальних інвестицій у новий проект, (б) допомогу в супроводі інвестиційного проекту так званої "інвест-няні", функції якої колективно виконує команда UkraineInvest, (в) звільнення від сплати податку на прибуток до 5 років, а також від ПДВ та імпортного мита при ввезенні нового обладнання та ін.). Ці та інші стимули дозволили залучити станом на лютий 2022 року 28 нових інвестиційних проектів на загальну суму близько 2,29 млрд доларів США. Проте війна стала на заваді запланованому на березень 2022 року підписанню інвестиційних угод: власники прийняли рішення призупинити реалізацію проектів, деякі об'єкти були фізично пошкоджені. Станом на осінь 2023 р. UkraineInvest супроводжує 10 інвестиційних проектів на суму 1,25 млрд доларів США у відповідності до закону про "інвест-нянь" [34; 35]. Цьогорічні зміни до зазначеного Закону [36] покращилися можливості залучення приватних коштів на відбудову (згідно розрахунків Світового банку від приватних інвесторів можна залучити до 130 млрд. дол. [37]), проте це значно менше прогнозованої цим банком станом на весну 2023 р. необхідної для відновлення України суми – 411 млрд.дол. [38], яка з кожним днем війни зростає з огляду на нові втрати та руйнування. Сподівання на безоплатну допомогу зменшуються (власні проблеми у країнах-донорів, війна в Ізраїлі, спричинена агресивними діями ХАМАСу, і, відповідно, передання частини планованих для України коштів на допомогу цій країні) зумовлюють необхідність пошуку нових економіко-правових механізмів для акумулювання коштів на повоєнну відбудову. Не останню роль відіграватиме іноземна підтримка, але не стільки у формі безоплатної допомоги, як інвестування з боку дружніх держав.

Приклад міжнародного інвестування за участі кількох дружніх держав та бізнесу для реалізації стратегічних високовартісних інвестиційно-інноваційних проектів можна знайти в ЄС. Йдеться про Регламенті 2021/2085 від 19 листопада 2021 р. «Про заснування спільних підприємств у рамках Horizon Europe та скасування Регламентів (ЄС) № 219/2007, (ЄС) № 557/2014, (ЄС) № 558/2014, (ЄС) № 559/2014, (ЄС) № 560/2014, (ЄС) № 561/2014 та (ЄС) № 642/2014» (далі – Регламент 2021/2085) [39], що закріплює особливості застосування інституційної форми державно-приватного партнерства/ДПП загальноєвропейського рівня в рамках програми Horizon Europe щодо заснування 9 спільних підприємств як державно-приватних партнерств для: зміцнення та інтеграція наукового, інноваційного та технологічного потенціалу та співпраці; вирішення проблем глобальних викликів;

покращення впровадження інноваційних рішень, спрямованих на вирішення проблем клімату, навколишнього середовища, охорони здоров'я та інших глобальних проблем; сприяння стратегічним пріоритетам Європейського Союзу (ЄС) та економічному зростанню та ін. Членами передбачених зазначеним актом спільних підприємств є: держави-учасниці ЄС; члени-засновники (будь-які юридичні особи, засновані в державі-члені, країні, асоційованій з Horizon Europe, або міжнародній організації, яка визначена як член спільного підприємства відповідно до зазначеного Регламенту або одного з його додатків); асоційовані члени (юридичні особи, засновані в державі-члені, країні, асоційованій з Horizon Europe, або міжнародній організації, які приєднуються до спільного підприємства шляхом підписання листа-зобов'язання відповідно до встановлених вимог). Отже, засновниками та учасниками подібних інституційних ДПП можуть бути кілька дружніх держав (відповідно до зазначеного Регламенту – члени ЄС) та суб'єкти підприємництва, спроможні виконати інвестиційні зобов'язання та інші обов'язки приватних партнерів. Для України цей досвід важливий з огляду на можливість залучення до реалізації пріоритетних інвестиційно-інноваційних проектів, які потребують великих коштів, не лише суб'єктів бізнесу (вітчизняного та іноземного) та України в особі уповноважених органів, а й держав, що мають намір та можливість надати підтримку нашій країні в реалізації таких проектів в іншій, ніж безоплатна допомога, формі. Зазначений Регламент встановлює досить жорсткі вимоги до спільного підприємства/СП за участі партнерів інституційного ДПП шляхом встановлення ґрунтовних загальних вимог та такого СП, а саме щодо: мети і принципів створення СП, оперативних цілей та завдань таких СП, правового становища членів та партнерів СП, їх внесків; організаційної структури СП, в тому числі органів СП (правління, виконавчий директор, дорадчі органи, серед яких – група представників держав-членів та асоційованих держав, які беруть участь в СП, науковий консультативний орган, а також група зацікавлених осіб як факультативний орган); фінансового забезпечення, звітності, аудиту, внутрішніх ревізій та ін.; до персоналу СП, їх привілеїв, імунітету, відповідальності, порядку вирішення конфлікту інтересів; припинення СП. Друга частина зазначеного Регламенту присвячена особливостям правового становища окремих СП (Circular Bio-based Europe, «Чиста авіація», СП з виробництва чистого водню, Європейського залізничного СП, СП Global Health EDCPT3, СП «Інноваційна ініціатива у здоров'ї», СП «Ключові цифрові технології», СП щодо дослідження Єдиного європейського неба ATM Research 3 Joint Undertaking, СП Smart Networks and Services).

Навіть цей короткий аналіз Регламенту 2021/2085 від 19.11.2021 р. свідчить про визнання Європейським Союзом важливості інституційної форми ДПП за участі держав-членів ЄС та бізнесу для вирішення стратегічних завдань ЄС, а також про ґрунтовність регулювання відносин (175 статей) з метою забезпечення ефективності функціонування такого партнерства, попередження зловживань в процесі функціонування створеного партнерами СП, а також урахування особливостей окремих СП щодо реалізації поставлених перед ними завдань в певних сферах.

Разом з тим, використанню потенціалу інституційного ДПП заважає чинне нормативно-правове регулювання, а сама, лаконізм Закону України «Про державно-приватне партнерство», в якому відсутня навіть згадка про таку форму ДПП, а тим більш – про можливість співпраці в межах одного ДПП двох і більше держав (України та дружніх країн) нарівні з представниками бізнесу. Однак, крім прогалин в Законі України «Про державно-приватне партнерство», існує і міжнародна правова складова, адже в подібному до європейського партнерстві мають брати участь дві і більше держав і приватний бізнес, а, отже, між такими державами мають бути відповідні договірні відносини. Членство України в ЄС вирішило б цю проблему при встановленні партнерства за участю держав-членів ЄС. Оскільки поки що це лише бажана перспектива, існує потреба у врегулюванні можливості міжнародного (за участі дружніх держав та бізнесу) державно-приватного партнерства з використанням не лише договірної, а й інституційної форми, як це передбачено Регламентом ЄС 2021/2085 від 19.11.2021 р. [39].

Наявні обставини (втрати від війни; потреба в колосальних коштах на відбудову, які не можуть бути забезпечені лише приватними інвестиціями та обмеженими можливостями України щодо інвестування власних коштів; курс на Євроінтеграцію) вимагають пошуку прийнятних рішень щодо використання потенціалу інституційного партнерства за участі кількох дружніх держав та суб'єктів бізнесу до ухвалення рішення про прийняття України до складу членів ЄС, що забезпечить поширення на неї дії вищезгаданого Регламенту. Тому положення цього акта ЄС мають бути враховані при вдосконаленні Закону України «Про державно-приватне партнерство» та при встановленні договірних відносин з потенційними міжнародними партнерами України по конкретних партнерствах.

Порушені тут питання є частиною комплексу проблем, що Україна має вирішити на шляху Євроінтеграції [41] та забезпечення ефективності своєї економіки як складової національної безпеки – вирішального фактору в сучасних умовах війни та перспектив повоєнної відбудови країни.

Висновки.

- Проблема адаптації українського законодавства до права ЄС залишається вельми актуальною з огляду на євроінтеграційні процеси у зв'язку з необхідністю виконання Україною всіх вимог до її майбутнього членства в ЄС.

- Прийнята понад 20 років тому Загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу втратила свою силу, а також актуальність з огляду на низку обставин: зміною пріоритетів правового регулювання в ЄС та Україні з огляду на цифровізаційні процеси; необхідність посилення національної безпеки у зв'язку повномасштабною російською агресією проти України та новими військовими конфліктами у світі; гострою необхідністю забезпечення ефективності інвестування в пріоритетні для суспільства інвестиційно-інноваційні проекти.

- Процеси цифровізації актуалізували низку проблем, серед яких закріплення на рівні закону (краще – Конституції) цифрових прав та цифрових обов'язків громадян, захист економічної конкуренції від зловживань, пов'язаних з використанням цифрових ресурсів (цифрових платформ, зокрема).

- Потреба в посиленні національної безпеки, включно з економічною, і, відповідно, в залученні значних за розмірами інвестицій зумовили пошук найбільш ефективних економіко-правових механізмів співпраці держави/держав і бізнесу.

- Досвід ЄС, зокрема правовий механізм державно-приватного партнерства за участі кількох дружніх держав і бізнесу відповідно до Регламенту ЄС 2021/2085 від 19 листопада 2021, має стати у пригоді при вирішенні проблеми ефективності значного за масштабами інвестування у справі повоєнної відбудови України. Для цього необхідно внести відповідні зміни в чинне законодавство, зокрема Закон України «Про державно-приватне партнерство».

- Згадані дві складові необхідно врахувати при розробці в Україні нової Національної програми (концепції) імплементації законодавства Європейського Союзу у вітчизняну систему законодавства, що сприятиме справі Євроінтеграції, а також ефективності правового забезпечення цифровізації та інвестування в Україні.

Посилання:

1. A dataset on EU legislation for the digital world . URL: <https://www.bruegel.org/dataset/dataset-eu-legislation-digital-world> (дата звернення: 06.01.2024).

2. Europe's digital decade: 2030 targets | European Commission. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/europes-digital-decade-digital-targets-2030_en https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age_en (дата звернення: 06.01.2024).

3. A SECURE EUROPE IN A BETTER WORLD. URL: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15895-2003-INIT/en/pdf> (дата звернення: 06.01.2024).

4. Про Концепцію Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 21.11.2002. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-15#Text> (дата звернення: 20.12.2023).

5. Проект Плану відновлення України Національна рада з відновлення України від наслідків війни: Матеріали робочої групи «Діджиталізація». Липень 2022. <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/digitization.pdf> (дата звернення: 20.12.2023).
6. Гришак С. В. (2012). Теоретичні основи адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу // Форум права. 2012. Випуск 4. С. 273-277.
7. Дубик В.Я. Імплементация законодавства України до законодавчих стандартів Європейського Союзу – важливий чинник поглиблення інтеграційного процесу. URL: https://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/pidrozdily/Naukovi_Vydannya/Vydan_Ekon/Docs/Visnyk_Ekonomika_Vyupusk30.pdf#page=176 (дата звернення: 20.12.2023).
8. Ямковий В. І. (2018). Гармонізація законодавства України з правом Європейського Союзу як один з етапів його адаптації до європейських правових стандартів // Правовий часопис Донбасу. - 2018. - № 2. - С. 33-39. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/pppd_2018_2_7 (дата звернення: 20.12.2023).
9. МОРОЗ О. Б., (2020) ПРОБЛЕМИ АДАПТАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ЗАКОНОДАВСТВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ. АЛЬМАНАХ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА • Випуск 23. Актуальні проблеми міжнародного права. С. 21-27. DOI <https://doi.org/10.32841/PLA.2020.23.03>. <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3591/1/%D0%BC%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B7.pdf>.
10. Корунчак Л. А. (2022) Євроінтеграція: питання адаптації законодавства України до правової системи Європейського Союзу. ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ ПРАВНИЧИЙ ЧАСОПИС. 2022/4. Ч. 2. С. 14-18. DOI <https://doi.org/10.32850/sulj.2022.4.2.3>. http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2022/4/part_2/3.pdf. (дата звернення: 20.12.2023).
11. Олег Загнітко, Юрій Корчев. (2023). Гармонізація законодавства України як умова членства в ЄС: прогрес і перспективи. URL : <https://yur-gazeta.com/publications/practice/inshе/garmonizaciya-zakonodavstva-ukrayini-yak-umova-chlenstva-v-es-progres-i-perspektivi.html>. (дата звернення: 20.12.2023).
12. Богатир В. (2023). Щодо стану імплементативної активності права Європейського Союзу (acquis ЄС). URL : https://dostup.pravda.com.ua/request/shchodo_stanu_implemientatsiyi (дата звернення: 20.12.2023).
13. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 5 жовтня 2017 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text> (дата звернення: 20.12.2023).
14. Про електронну комерцію: Закон України від 03.09.2015 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-19#Text> (дата звернення: 20.12.2023).
15. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України: Закон України від 5 жовтня 2017 року. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text> (дата звернення: 06.01.2024).
16. Про електронні комунікації: Закон України від 16.12.2020 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-20#Text> (дата звернення: 06.01.2024).
17. Про віртуальні активи: Закон України від 17 лютого 2022 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> (дата звернення: 06.01.2024).
18. Про хмарні послуги: Закон України від 17 лютого 2022 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2075-20#Text> (дата звернення: 06.01.2024).
19. Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні: Закон України від 15.07.2021 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text> (дата звернення: 06.01.2024).
20. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку: Закон України від 16 грудня 2021 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1971-20#Text> (дата звернення: 06.01.2024).
21. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 01.12.2022 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#n191> (дата звернення: 06.01.2024).
22. Про цифровий контент та цифрові послуги: Закон України від 10.08.2023 № 3321-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3321-20#Text> (дата звернення: 06.01.2024).
23. Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення та цифровізації процедури оцінки впливу на довкілля. Закон України від 13.07.2023 № 3227-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3227-20#Text> (дата звернення: 06.01.2024).
24. Про ратифікацію Угоди між Україною та Європейським Союзом про участь України у програмі Європейського Союзу "Цифрова Європа" (2021-2027): Закон України від 23.02.2023 № 2926-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2926-20#Text> (дата звернення: 06.01.2024).
25. REGULATION (EU) 2022/1925 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 14 September 2022 on contestable and fair markets in the digital sector and amending Directives (EU) 2019/1937 and (EU) 2020/1828 (Digital Markets Act). URL : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022R1925> (дата звернення: 20.12.2023).
26. REGULATION (EU) 2022/2065 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 19 October 2022 on a Single Market For Digital Services and amending Directive 2000/31/EC (Digital Services Act). URL : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022R2065/>. (дата звернення: 20.12.2023).

27. A NEW STRATEGIC / for the EU 2019 – 2024 . URL : <https://www.consilium.europa.eu/en/eu-strategic-agenda-2019-2024/>. (дата звернення: 20.12.2023).
28. European Declaration on Digital Rights and Principles. URL : https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_452. (дата звернення: 20.12.2023).
29. Кодекс цивільного захисту України від 2 жовтня 2012 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text> (дата звернення: 26.10.2023).
30. Про правовий режим надзвичайного стану: Закон України» від 16 березня 2000 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14#Text> (дата звернення: 26.10.2023).
31. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 травня 2015 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення: 26.10.2023).
32. Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо забезпечення протидії несанкціонованому поширенню інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчиненому в умовах воєнного чи надзвичайного стану: Закон України від 24 березня 2022 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2160-20#Text> (дата звернення: 26.10.2023).
33. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реалізації інвестиційних проєктів із значними інвестиціями: Закон України від 9 серпня 2023 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3311-20#Text> (дата звернення: 26.10.2023).
34. Марчук І., Цівкач С.. Еволюція та нові можливості "інвест-нянь". URL : <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/09/11/704144/> (дата звернення: 01.11.2023);
35. Гришанова Н. Ухвалено Закон, що розширить можливості для реалізації інвестиційних проєктів в Україні. URL : https://jurliga.ligazakon.net/news/221513_ukhvaleno-zakon-shcho-rozshirit-mozhliivost-dlya-realzats-nvestitsynikh-proktv-v-ukran (дата звернення: 01.11.2023).
36. Про державну підтримку інвестиційних проєктів із значними інвестиціями в Україні: Закон України від 17.12.2020. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1116-20#Text> (дата звернення: 26.10.2023).
37. Жарикова А. Україна може залучити до \$130 млрд приватних коштів на відбудову: у Світовому банку розповіли як. <https://www.epravda.com.ua/news/2023/10/26/705889/> (дата звернення: 11.11.2023).
38. Собенко Н. Світовий банк назвав суму, потрібну на відновлення України. URL : <https://suspilne.media/422325-svitovij-bank-nazvav-sumu-potribnu-na-vidnovlenna-ukraini/> (дата звернення: 26.10.2023).
39. Council Regulation (EU) 2021/2085 of 19 November 2021 establishing the Joint Undertakings under Horizon European and repealing Regulations (EC) No 219/2007, (EU) No 557/2014, (EU) No 558/2014, (EU) No 559/2014, (EU) No 560/2014, (EU) No 561/2014 and (EU) No 642/2014 . ST/12156/2021/INIT. URL : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32021R2085> (дата звернення: 26.10.2023).
40. Horizon Europe - Research and innovation. URL : https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe_en (дата звернення: 11.11.2023).
41. Зеленський визначає ключові пріоритети України на 2024: ЄС та НАТО в центрі уваги. URL : <https://amoledo.com/uk-ua/news/3473-zelenskiy-viznachaie-klyuchovi-prioriteti-ukrayini-na-2024-ies-ta-nato-v-centri-uvagi> (дата звернення: 08.01.2024).

Статтю було подано	23.02.2024	The article was submitted
Статтю було доопрацьовано	25.02.2024	The article was revised
Статтю було прийнято	05.03.2024	The article was accepted